

Наставно-научном већу Филозофског факултета у Београду

Одлуком Наставно-научног већа Одељења за археологију Филозофског факултета у Београду, на IV седници одржаној 01.04.2022. године, изабрана је комисија у саставу: Др Софија Петковић, научни саветник Археолошког института у Београду, подносилац Извештаја, Проф.др Душан Михаиловић за редовни професор Филозофског факултета у Београду и Др Миомир Кораћ, научни саветник Археолошког института у Београду, за подношење Извештаја о испуњености услова Др Гордане Јеремић, вишег научног сарадника Археолошког института у Београду, за избор у звање научног саветника.

На основу увида у поднету документацију и радове кандидата подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

I ОПШТИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Гордана Јеремић је рођена у Ваљеву 1972. године. Студије археологије на Филозофском факултету у Београду завршила је 1998. године. Магистрирала је 2003. године, на Одељењу за археологију Филозофског факултета у Београду са радом на тему „*Салдум, римско и рановизантијско утврђење на дунавском лимесу*“, ментор Проф. др Александар Јовановић. Докторирала је 2010. године са тезом на тему „*Касноантички мозаици из профаних објеката на територији провинција Dacia Ripensis, Dacia Mediterranea и Dardania*“, ментор доц. др Мирослава Вујовић.

Била је стипендиста Министарства за науку, технологију и развој Републике Србије при Археолошком институту у Београду у периоду од три године (01.01.1999.-30.09.2000. и 01.09.2001.-31.03.2002). Такође, била је стипендиста два семестра школске 2000. и 2001. године (DAAD - Deutscher Akademischer Austauschdienst) за научни подмладак, на Martin-Luther Universität Halle-Wittenberg.

Од 1. априла 2002. године запослена на неодређено време у Археолошком институту у Београду.

II ДАТУМИ ИЗБОРА У НАУЧНА ЗВАЊА

Звање научни сарадник стекла је 01.12.2010. године, звање виши научни сарадник стекла је 28. јануара 2015. године, а реизабрана је у исто звање 8. јула 2020. године (решење бр. 660-01-00001/1350).

III НАУЧНО – ИСТРАЖИВАЧКИ РЕЗУЛТАТИ КАНДИДАТА

Научно-истраживачка интересовања и рад Гордане Јеремић усмерени су на материјалну културу Римљана у области Подунавља, Поморавља и Понишавља, пре свега на проблеме мозаичке уметности и раног хришћанства у централнобалканским провинцијама у доба касне антике. На пољу истраживања римске културе на Балкану она је међу водећим стручњацима у региону и шире. Посебно су значајни радови Гордане Јеремић, који се односе на археолошка истраживања Наисуса, којима је посветила већи део свог радног века.

1. Монографије, поглавља у књигама и тематским зборницима међународног значаја

1. Gordana Jeremić, Aleksandra Filipović, Traces of Early Christianity in Naissus, in: *Acta XVI Congressus internationalis archaeologiae christianae, Romae (22-29.9.2013), Costantino e i Constantinidi, l'innovazione costantiniana, le sue radici e i suoi sviluppi*, Pars II, eds. O. Brandt, V. Focchi Nicolai, Studi antichità cristiana, Pontificio istituto di archeologia cristiana vol. LXVI, Città del Vaticano 2016, 1743–1758. ISBN 978-88-859-11-651

У коауторском раду анализирани су налазе ранохришћанског периода из Наиса, родног места Константина I, чијој улози у развоју хришћанства је конгрес био посвећен. У раду се ауторке осврћу на до сада откривене налазе са хришћанским садржајем, са акцентом на нове налазе у кругу фабрике „Бенетон“ (2012. године), као и на питања тумачења грађевина опредељених као цркве у Јагодин Мали, откривених 30-их година 20. века. Ауторке дају предлог да би једна од тзв. цркава (са конхом на западу - апсида?) могла да представља заправо породични маузолеј, а не нужно сакралну грађевину.

2. Gordana Jeremić, Mosaics from Gamzigrad, with a special overview of the *sectilia pavimenta*, in: *Gamzigrad-Studien I. Ergebnisse der deutsch-serbischen Forschungen im Umfeld des Palastes Romuliana*, Gerda von Bülow/Sofija Petković (Hrsg.), Römisch-Germanische Kommission, Archaeological Institute Belgrade, Römisch-Germanische Forschungen Bd. 75, Wiesbaden 2020, 353–371. ISBN 978-3-95490-477-8

У раду се синтетизују сазнања о мозаичким подовима тетрархијског периода из палатијалног комплекса у Гамзиграду, ослањајући се на исцрпне анализе затупљених мотива и техника, анализираних у докторској дисертацији из 2009. године. Надградњу чине тумачења појединачних мотива, који помажу у сагледавању опште програмске схеме комплекса, са наглашеним војничким и хедонистичким садржајима. Посебан део рада односи се на једну од најлукузнијих техника украшавања подова сеченим мермерним плочицама (*opus sectile*), резервисану за најмаркантија места у свечаним салама. Др Јеремић налази паралеле за ову врсту декорације у аулама богатих вила у Сирмијуму, Наисусу и Солуну.

3. Toni Čerškov, **Gordana Jeremić**, Selena Vitezović, Zoomorphic decorations from osseous materials from Naissus (Niš), in: *Close to the bone. Current studies in bone technologies*, ed. Selena Vitezović, Institute of Archaeology, Belgrade 2016, 104–111.

ISBN 978-86-6439-006-4 (print)

Истраживањима луксузног комплекса у Наису 1987-1988. године нађен је изузетан налаз 210 коштаних предмета, од јелењих рогова, сечених у облику риба, барских птица, таласа, ромбова, кругова и др., нађених у слоју прве деструкције објекта. Аутори претпостављају да је у питању интарзија, могуће *thronos*-а или неког другог дела намештаја (*scrinia*). За налаз постоје изузетно малобројне аналогије из коштане индустрије, али аутори налазе паралеле у опус сектиле техници камених и стаклених плочица, које су честа декорација у касној антици, нарочито крајем 4. и почетком 5. века, када аутори овај налаз из Наисуса датују.

4. Gordana Jeremić, The technology of making floor mosaic substructures in Late Antiquity in provinces of Dacia Mediterranea and Dacia Ripensis, in: *Archaeotechnology: studying*

technology from prehistory to the Middle Ages, eds. Selena Vitezović, Dragana Antonović, Belgrade 2017, 277–294. ISBN 978-86-913229-7-7

Др Јеремић у раду анализира подлоге мозаичких подова на одабраним налазиштима (акцент: мозаици Медијане и Ромулијане), са закључком да је реч о редукцији подлога у односу на претходне епохе и не узимање у обзир витрувијанских препорука, што је у неким случајевима утицало на слабију очуваност мозаика приликом открића.

5. Gordana Jeremić, Representation of Medusa on a mosaic floor in Mediana, in: *Ante portam auream. Studia in honorem professoris Aleksandar Jovanović*, ed. Miroslav B. Vujović, University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Belgrade 2017, 251–262.

ISBN 978-86-6427-068-7

У овом раду др Г. Јеремић се осврнула на представу Медузе на мозаику из ауле репрезентативне виле на Медијани из 4. века. Др Јеремић анализом ликовне представе Медузине главе претпоставила је да је могуће настала у некој од радионца грчког копна или острва, коригујући датовања неких представа изнетих у корпусу 1983. године. Такође је изнела претпоставку да је Медуза на мозаику имала пре декоративну, него симболичку функцију, чиме је показала да су власници виле пратили трендове у касноантичкој уметности римског света, чиме су пре изражавали своја естетска, а не религијска опредељења.

6. Gordana Jeremić, Dragana Antonović, Selena Vitezović, Craftsmanship along the Middle Danubian Limes, in: *Vivere militare est. From Populus to Emperors – Living on the Frontier*, Volume I, Institute of Archaeology Monographies No. 68/1, eds. Snežana Golubović, Nemanja Mrđić, Belgrade 2018, 131–168.

ISBN 978-86-6439-035-4; ISBN 978-86-6439-036-1

Синтетски рад о развоју заната дуж римског лимеса у српском делу Подунавља, кроз археолошке, епиграфске и архитектонске налазе. Ауторке су се осврнуле на керамичку производњу, производњу предмета од кости, рога и глачаног камена. У раду су укључени и значајни налази из залеђа лимеса, који одсликавају развој занатства у Подунављу, од 1. до краја 6. века н.е. Ауторке кроз рад прате промене у технологијама израде предмета и

организацији радионца између царског периода и касне антике, када производња се окреће задовољењу месних, локалних потреба.

7. Gordana Jeremić, Olivera Ilić, Evidence of Early Christianity on the Danube Limes, from Singidunum to Aquae, in: *Vivere militare est. From Populus to Emperors – Living on the Frontier*, Volume I, Institute of Archaeology Monographies No. 68/1, eds. Snežana Golubović, Nemanja Mrđić, Belgrade 2018, 197–246.

ISBN 978-86-6439-035-4; ISBN 978-86-6439-036-1

Синтетски рад, где се прати развој раног хришћанства у српском делу Подунавља, уз анализу историјских, епиграфских и археолошких података. Детаљно су представљене сакралне грађевине, са закључком да су са лимеса познати релативно позни налази црквене архитектуре (6. век), махом јустинијановског периода, и да таква врста налаза још увек није регистрована у великим градовима, као што су Сингидунум и Виминацијум у ранијим епохама. Међутим, у ова два града регистрован је већи број хришћанских сахрана, о којима ауторке детаљно пишу, анализирајући налазе хришћанских симбола и сцена на саркофазима и у фреско-осликаним гробницама.

8. Olivera Ilić, Gordana Jeremić, Early Christian finds on the Middle Danube Limes, in: *Vivere militare est. From Populus to Emperors – Living on the Frontier*, Volume I, Institute of Archaeology Monographies No. 68/1, eds. S. Golubović, N. Mrđić, Belgrade 2018, 247–290.

ISBN 978-86-6439-035-4; ISBN 978-86-6439-036-1

Рад представља детаљну анализу покретног археолошког материјала, нађеног дуж лимеса, који припада периоду од краја 3. до краја 6.- почетка 7. века. Разнородна група налаза са симболима хришћанства на себи, разврстана је на основу материјала од ког је израђена (метал, стакло, печена глина), али и на основу археолошких контекста у ком је нађена. Закључак ауторки је да се хришћанство развијало како међу војском (фибуле, кресте шлемова), тако и у цивилним насељима, међу различитим категоријама становништва.

9. Gordana Jeremić, Imperial art during the Tetrarchy period in the cultural space of the Balkans: the example of Galerius' foundation in Romuliana (Gamzigrad, Serbia), in: *Stone and Splendor. Interior Decorations in Late-antique Palaces and Villas. Proceedings of a Workshop, Trier, 25–26 April 2019*, ed. Vilma Ruppriené, Forschungen zu spätrömischen Residenzen 1, Verlag Otto Harrassowitz, Wiesbaden 2021, 121–140.

ISBN 978-3-447-11662-6 eISBN 978-3-447-39150-4

ISSN 2748-5188 eISSN 2748-5196

У раду др Јеремић даје преглед уметничких остварења у Гамизграду: архитектонских украса, мозаичких подова и скулпторских остварења, дајући укупан приказ уметности овог тетрархијског комплекса. Анализира се материјализација царске идеологије тетрарха Галерија, са јасним утицајима источномедитеранских уметничких кругова, нарочито Сирије, грчких острва и грчког копна, али и реминисценције на своје дачко порекло и идолизацију своје мајке кроз бројне споменике нађене током истраживања. Уметничка дела Ромулијане ауторка посматра у ширем балканском контексту, нарочито у области мозаичких остварења.

10. Miomir Korać, Snežana Golubović, Nemanja Mrđić, **Gordana Jeremić**, Stefan Pop-Lazić, *Roman Limes in Serbia / Rimski limes u Srbiji*, in: *Frontiers of the Roman Empire / Granice Rimskog carstva*, Institute of Archaeology, Belgrade / Beograd 2014. (objavljeno 2015. godine)
ISBN: 978-86-80093-94-9

„Римски лимес у Србији“ је публикација која се издаје у циљу бољег познавања пројекта уписа Граница Римског царства на УНЕСКО-ву листу културне баштине. Аутори публикације дају историјски преглед развоја лимеса у српском делу Подунавља, војну историју, развој фортификација, специфичне градитељске подухвате, економику, религију и друге аспекте овог важног и комплексног светског споменика културе. Публикацију прате илустрације иконичних налаза и налазишта и одабрана библиографија.

2. Радови у часописима међународног значаја

11. Gordana Jeremić, Snežana Golubović, Slobodan Drča, Unpublished glass findings from the eastern necropolis of Naissus (Jagodin Mala, Niš), *Starinar* LXVII, Belgrade 2017, 109–130.

ISSN 0350-0241 UDC: 903.7"63"(497) DOI: 10.2298/STA1565007B

Аутори представљају стаклене посуде са касноантичке некрополе Наиса у Јагодин Мали, коришћену у погребном ритуалу или у сакралној сфери. Након морфолошко-типолошке анализе, даје се детаљан увид у целокупан стаклени материјал са источне некрополе Наисуса, са издвајањем две главне фазе, које кореспондирају променама у погребној пракси у касној антици: током 4. и почетком 5. века јављају се форме посуда за држање течности (освештана вода или уље), међутим, током 5. века та пракса нестаје, и аутори закључују да се комеморативне активности обављају у гробљанским црквама, где су забележени налази лампи, за осветљење простора приликом таквих церемонија.

3. Међународни научни скупови

12. Gordana Jeremić (Keynote speaker), Naissus and Remesiana from the times of Saint Nicetas up to the conquest of the Huns. Sketches for the history and archaeology of two cities in the province of Dacia Mediterranea, in: *Imperialism and Identities at the Edges of the Roman World* 4, Petnica Science Center, September 20-23rd 2018, Book of Abstracts, ed. Marko A. Janković, Vladimir D. Mihajlović, 84. ISBN 978-86-6427-101-1

Кратко саопштење о развоју хришћанства кроз различите догматске формате и питање аутора о утицају на живот хришћанских заједница у два града, Наисусу и Ремесијани. Сагледавају се регистровани остаци сакрлане архитектуре и покрени налази.

13. Гордана Јеремич, Касноантичка некропола у Нишу (Naissus) – континуитети и дисконтинуитети у проучавању (Summary in English: Late Antique necropolis in Niš (Naissus) – continuities and discontinuities of its research, pp. 126-127), у: *Антика некад и сад: значај, улога и наслеђе кроз векове. Зборник радова са 11. скупа 2017 / Antiquity then and now: importance, role and heritage through centuries. Belgrade, December 16-17 2017*, Друштво за античке студије Србије / Serbian Society for Ancient Studies, ур. Ксенија Марицки-Гађански /ed. Ksenija Maricki-Gadanski, Београд /Belgrade 2018, 114–127.
UDC 902.2(497.11 Niš) "652"; 904:726.8 (491.11 Niš) "652",

ISBN 978-86-89367-09-6

У раду се даје исцрпан приказ развоја археолошких истраживања касноантичке некрополе у Јагодин Мали, од првих аматерских ископавања, преко првих систематских истраживања пре оснивања музеја у Нишу, потом радове различитих институција, са периодима стагнације и губитка интересовања за тему и налазиште. У новије време ауторка подвлачни интердисциплинарни приступ истраживању који се спроводи на налазишту, уз осврт на библиографски корпус о налазишту.

14. Gordana Jeremić, Late antique paintings in *Naissus*. Historical, social and archaeological context, in: *Pareti dipinte. Dallo scavo allo valorizzazione. XIV Colloquio AIPMA. Convegno Internazionale Napoli – Ercolano. 9 - 13 settembre 2019. Preatti*, a cura di E. Vecchietti, M. Giacco, A. Coralini, Napoli 2019, 121.

У овом раду представљено је сликарство гробница у Јагодин Мали, у социјално-економском контексту, као и у контексту промене догматских учења, које се могу пратити у сликарству најмање две гробнице. Ауторка износи став да је осликовање гробнице са представама св. Петра и Павла утицај из Рима и западних провинција царства, и покушај одупирања црквеној политици у боносијанском Наису крајем 4. и почетком 5. века.

4. Националне монографије, монографске студије поглавља у националној монографији и радови у тематским зборницима националног значаја

15. Гордана Јеремић, Тони Чершков, *Топографија античког и касноантичког Ниша (Naissvs). Археолошки трагови на простору центра савременог града* (Summary: *Topography of Roman and Late Roman Niš (Naissus). Archaeological Traces in the Area of the Modern City Center*), Београд: Српско археолошко друштво; Ниш: Завод за заштиту споменика културе Ниш, Београд 2021. - 184 стр.

ISBN 978-86-80094-18-2 (САД)

Аутори Г. Јеремић и Т. Чершков представљају непубликоване налазе са археолошких истраживања у центру Ниша, на Тргу краља Милана 1990-91. године, када је нађена касноантичка некропола, са остацима старије архитектуре и стамбени хоризонт. У раду

се даје детаљна анализа свих налаза, а потом и о налазима на простору субурбијума Наисуса, на левој речној обали. Налазишта и налази су представљени систематично, са поглављима о фортификацијама, остацима архитектуре, путне мреже и некропола. Ова разматрања су заокружена закључним разматрањима, где се кроз хронолошку вертикалу прати развој Наиса на овом простору, али се даје и шири увод у историју целокупног града, у уводном поглављу. У раду се налазе и поглавља Марије Јовић о циркулацији новца у овом делу Наисуса.

16. Гордана Д. Јерemiћ, Војислав М. Филиповић, Резултати истраживања локалитета Голо ребро у селу Доњи Нерадовац код Врања / Research results at the site of Golo rebro in the village of Donji Neradovac near Vranje, у / in: *Археолошка истраживања на траси аутопута Е75 (2011-2014) / Archaeological Investigations along the Highway Route E75 (2011-2014)*, ур. С. Перић, А. Булатовић / eds. S. Perić, A. Bulatović, Археолошки институт / Institute of Archaeology, Београд / Belgrade 2016, 135–166.

ISBN 978-86-6439-004-0

Заштитним истраживањима на траси Е-75 откривени су насеобински остаци на налазишту Голо ребро у Нерадовцу, које аутори детаљно анализирају (керамичке посуде, стаклене, жрвањ). У анализама се ослањају на паралеле из окружења, као и ширег балканског простора, закључујући да је реч о перфиерији непознатог насеља из доба тетрархије, прелаза из 3. у 4. век.

17. Gordana Jeremić, Toni Čerškov, Requescit in pace – neka zapažanja o poremećajima "večnog poćinka" na primeru jugoistoćnog dela nekropole u Jagodin Mali (Naissus) (summary: Requescit in pace – some remarks on disturbances of "eternal rest" on the example of the southeastern part of the necropolis of Jagodin Mala (Naissus)), у: *Bioarheologija na Balkanu. Metodološke, komparativne i rekonstruktivne studije života u prošlosti*, ур. N. Miladinović-Radmilović, S. Vitezović, Srpsko arheološko društvo, Blago Sirmijuma, Beograd, Sremska Mitrovica 2016, 127–145. ISBN 978-86-84457-17-4

Релативно ретка тема у археологији, третира трагове аномалија код сахрањивања, забележене на касноантичкој некрополи Наисуса. Поред анализе пљачкања гробница и гробова након полагања покојника, аутори доносе ретке податке о сахрањивањима у

неадекватним гробовима. Код пљачкања гробница, аутори су констатовали да се оно углавном вршило преко крова или свода гроба, углавном у западном делу у пределу главе, где су пљачкаши очекивали луксузније налазе личног накита (наушнице, огрлице и сл.).

18. Гордана Јеремић, Археолошка сведочанства античког и касноантичког доба у Смедереву и околини / Archaeological testimonies on the Antiquity and Late Antiquity period in Smederevo and its' vicinity, у: *Смедеревски крај и Подунавље кроз историју. Зборник радова*, ур. А. Кадијевић, С. Бошков, Б. Стојковски, Нови Сад: Центар за историјска истраживања, Филозофски факултет, Смедерево: Историјски архив, Смедерево – Нови Сад 2019, 9–27.

ISBN 978-86-6065-570-9 (ФФНС), 978-86-900599-1-1 (ИАС)

ISBNB: 978-86-6065-571-6 (online) UDC: 904(497.11 Smederevo)

Рад представља синтезу сазнања о археолошко-историјској слици области Смедерева од успостављања римске власти до краја антике. Ауторка даје преглед свих истраживања на територији Смедерева, систематизујући сазнања о насељима, некрополама, војним пунктовима, култовима и економици области, представљајући резултате истраживања у ширем економско-социјалном контексту, илуструјући референтним налазима и библиографијом.

19. Бојан Поповић, **Гордана Јеремић**, Марија Јовић, Налазиште „Бунавејско“ у Сушевљу/Репишту код Владичиног Хана – археолошка и експериментална истраживања, (The site „Bunavejsko“ in Suševlje/Repište near Vladičin Han – archaeological and experimental research), у: *Етно-културолошки зборник за проучавање културе источне Србије и суседних области*, књига XX, главни и одговорни уредник С. Петровић, уредник Н. Богдановић, Сврљиг 2016, 105–114. ISBN 978-86-907131-2-7 UDK 008:39(082.1)

Рад представља резултат археолошких истраживања налазишта типа коначиште из 18./19. века. Током истраживања извршено је спаљивање дрвено-земљане архитектуре новијег доба (брвнара), са праћењем осцилација температура, начина горења структуре, као и последице паљења зграде. Овакви примери у савременој археологији пружају драгоцене податке за схватање механизма паљења сличних објеката у различитим историјским епохама.

20. Гордана Јерemiћ, Naissus – римски и рановизантијски град, у: *Римски лимес и градови на тлу Србије*, главни ур. Д. Оташевић, ур. М. Кораћ, С. Поп-Лазич, Српска академија наука и уметности, Галерија Српске академије наука и уметности 145, Археолошки институт, Београд 2018, 182–187 / G. Jeremić, Naissus – a Roman and Early Byzantine city, in: *Roman Limes and Cities in the Territory of Serbia*, editor-in chief D. Otašević, eds. M. Korać, S. Pop-Lazić, Serbian Academy of Sciences and Arts, Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Arts 145, Archaeological Institute, Belgrade, Belgrade 2018, 182–187.

ISBN 978-86-7025-793-1 (САНУ)

ISBN 978-86-6439-042-2 (АИ), COBISS.SR-ID 272072460

Др Г. Јерemiћ даје преглед урбаних етапа једног од најзначајнијих градова у унутрашњости Горње Мезије, Наисуса, поткрепљено резултатима истраживања, различитог интензитета на територији самог града и његових субурбаних зона, и у већој мери, на простору градских некропола.

21. Гордана Јерemiћ, Рано хришћанство на лимесу, у: *Римски лимес и градови на тлу Србије*, главни ур. Д. Оташевић, ур. М. Кораћ, С. Поп-Лазич, Српска академија наука и уметности, Галерија Српске академије наука и уметности 145, Археолошки институт, Београд 2018, 160–165 / G. Jeremić, Early Christianity on the limes, in: *Roman Limes and Cities in the Territory of Serbia*, editor-in chief D. Otašević, eds. M. Korać, S. Pop-Lazić, Serbian Academy of Sciences and Arts, Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Arts no. 145, Archaeological Institute, Belgrade, Belgrade 2018, 160–165.

ISBN 978-86-7025-793-1 (САНУ)

ISBN 978-86-6439-042-2 (АИ), COBISS.SR-ID 272072460

У раду се даје приказ развоја раног хришћанства на лимесу, кроз анализу покретних налаза од краја 3. и почетка 4. века, до налаза гробница и сакралних грађевина током касне антике. Текст писан за потребе осветљавања живота хришћана на лимесу за пратећу изложбу Лимес-конгреса.

22. Гордана Јерemiћ, Истраживања античког Ниша: Антички Naissus – Нишка тврђава и некропола у Јагодин мали, у: *Mnemosynon firmitatis. Седамдесет година Археолошког*

института (1947-2017), ур. Весна Бикић, Јосип Шарић, Београд: Археолошки институт, 2017, 145–151. ISBN 978-86-6439-013-2

Представљен је обим, врста и карактер археолошких истраживања и пројеката које је спроводио Археолошки институт у сарадњи са нишким институцијама заштите, од свог оснивања. Даје се синтеза досадашњих сазнања о самом граду и његовој територији кроз 6 векова трајања римске цивилизације, од 1. до краја 6. века.

23. Гордана Јеремић, Римски и рановизантијски град Улпијана (*Iustiniana Secunda*), у: *Mnemosynon firmitatis. Седамдесет година Археолошког института (1947-2017)*, ур. Весна Бикић, Јосип Шарић, Београд: Археолошки институт, 2017, 138–139. ISBN 978-86-6439-013-2

У раду ауторка сумира резултате истраживања дарданске метрополе Улпијане и хришћанског центра, које је спроводио Археолошки институт до краја 80-их година 20. века. Представљени су најзначајнији резултати и структуре са ових истраживања.

5. Радови у часописима националног значаја

24. Гордана Д. Јеремић, Стаклена перла са представом жабе из Медијане, *Зборник Народног музеја - археологија* 22-1, Београд 2015, 217–232.

ISSN 0352-2474 UDC 904:739.042:597.8(497.11)“03“, 902.2(497.11)“2007“

У раду се др Јеремић осврће на јединствен са Медијане - налаз стаклене перле са реалистичном представом жабе и натписом, која је имала апотропејско-симболичку улогу у животу свога власника. Налаз потиче из слоја 4. века са простора ранохришћанске цркве у Медијани. Ауторка се осврће на представе жаба у примењеној уметности и закључује да је мотив египатско-малоазијског порекла, често повезиван са сујевејем. Паралеле налази у сличним предметима са представама на привесцима, печатима, лампама, махом у египатском, палестинском и панонском простору.

25. Гордана Јеремић, Тони Чершков, Драгана Вуловић, Гроб богате грађанке из касноантичког Наиса (*Naissus*), *Гласник Српског археолошког друштва* 30, Београд 2014, 83–108. ISSN 0352-5678 UDC 904:726.8(497.11)“03“, 902.2(497.11)“2012“

У интердисциплинарном раду исцрпно је представљена једна од значајнијих гробних целина у Наисусу, из Јагодин Мале, која је садржавала сет луксузног накита. Анализирани су сви елементи гробног инвентара (наушнице, огрлица, наруквице, игле), са закључком да је реч о солидним локалним занатским радовима за солвентнији слој становништва Наисуса, а изнета је претпоставка да је чином полагања овог накита представљен жељени имиџ за покојницу, пре него њено реално социјално стање. У раду су представљени су и резултати антрополошке анализе покојнице.

26. Тони Чершков, Гордана Јеремић, Александар Алексић, Заштитна археолошка истраживања на локалитету „Бенетон Србија“ у Јагодин мали у Нишу, *Гласник Друштва конзерватора Србије* 38, 2014, 53–60. ISSN: 0350-9656

У раду се представљају резултати археолошког надзора и систематско-заштитних истраживања највеће градске некрополе Наисуса у Јагодин Мали, са подацима о врсти и квалитету гробних целина и покретног инвентара.

27. Тони Чершков, **Гордана Јеремић**, Драгана Вуловић, О једној занимљивој гробној целини из Јагодин мале, Ниш (*Naissus*), *Зборник Народног музеја (Ниш)* 23, 2014, 35–64. (објављен септембра 2015 године) ISSN 0352-8979 UDK 069 (497.1)

У раду је презентована једна гробна целина, откривена 2012. године у Јагодин Мали, где је у гробу предвиђеном за индивидуалну сахрану, сахрањено најмање 5 особа, од којих су вероватно три особе представљале младу породицу, која је доживела смрт у кратком временском року. У раду се доноси детаљна анализа гробне форме, покретних налаза) и антрополошка анализа сахрањених индивидуа. Претпоставка аутора је да су најмлађе сахрањени покојници вероватно умрли од последица неке од заразних болести или инфекција, честих у то време због хигијенских услова и мочварног терена Наисуса, који не остављају физички видљивог трага на остеоолошком материјалу.

28. Gordana Jeremić, Toni Čerškov, The lighting in Early Christian churches in the areas of Northern Illyricum – some considerations, *Зборник Матице српске за класичне студије* 21–22, Нови Сад 2020, 223–244. ISSN 1450–6998

У раду се сумирају сазнања о осветљавању у ранохришћанским црквама, са акцентом на стаклене лампе, које су разматране у типолошко-функционалном контексту. У раду се први пут доносе нови необјављени налази стаклених лампи и предмета за осветљење из црквених комплекса са подручја Наисуса (Медијана) и Ремесијане (Станичење).

29. Гордана Јеремић, Прилог проучавању текстилне производње у Северном Илирику, са освртом на налазе са Градине на Јелици, *Зборник радова Народног музеја Чачак* 50, 2021, 41–49. ISSN 0350-7262, УДК: 904"652/653"(497.11) 902.2(497.11)"19"

У раду су представљени налази који се могу везати за производњу текстила, нађени у градинском комплексу из 6. века на Јелици. У питању су предмети који у ранијој литератури нису адекватно интерпретирани, а које др Г. Јеремић идентификовала као држаче предива код ручних разбоја. Ауторка се такође осврнула и на налазе који говоре о сакупљању вуне и њеној преради. Топографија налаза помогла је ауторки да идентификује неколико зона у којима је била организована текстилна производња месног карактера, за становнике Градине, монахе, најамнике, локалну популацију.

30. Гордана Јеремић, Мозаици виле са октогоном из Медијане код Наисуса, *Стубови баштине* 1, Ниш 2015, 15–25. ISSN 2466-328X

У раду др Г. Јеремић први пут износи претпоставку да је грађевина са октогоном имала под у централној одаји у комбинацији мермених плоча и мозаичких тепиха, са фонтаном у средишњем делу. Повод за рад била је фотографија, коришћена као улазница у Музеј у Медијани 60-их година 20. века, на којој је др Јеремић препознала на елементе присутне на терену. У раду су анализирани и мотиви геометријско-флоралног мозаика, као и малобројни покретни налази из објекта, који се датују у средину и другу половину 4. века.

31. Гордана Јеремић, Владимир П. Петровић, Грађевина са октогоном у Градском пољу, Ниш – извештај о археолошким истраживањима у 2016. години (Summary: Building with the octagon in the „City field“, Niš – a report on archaeological excavations in 2106, *Стубови баштине / Pillars of Heritage* No. 2, Ниш / Niš 2016, 85–87. ISSN 2466-328X

Предмет прилога су резултати x сондажних радова у оквиру пространог атријума луксузне грађевине са мозаицима у Наисусу, на Градском пољу, који су отворили значајна питања. Истраживањима је био обухваћен млађи касноантички слој комплекса, као и слој рушења након повлачења римске власти из Наисуса (4-6/7. век).

IV КВАЛИТАТИВНА ОЦЕНА НАУЧНОГ ДОПРИНОСА

Гордана Јеремић је еминентан стручњак у области римске археологије, посебно римске археологије на Балкану, о чему сведочи велики број објављених радова у међународним тематским зборницима и часописима, као и учешће на великом броју међународних скупова. Такође, она је врхунски стручњак и познавалац римских мозаика, римског фреско сликарства и стакла. Кандидата краси велика ерудиција, као и инвентивна интерпретација археолошких налаза и проблема.

Квалитативна оцена њеног научног рада може се посматрати кроз:

Активности

Гордана Јеремић активно учествује и руководи на археолошким ископавањима, у обради археолошког материјала и документације. Учесник је 30 међународних конгреса и симпозијума и 14 домаћих скупова. Члан је редакција националних часописа: *Гласник Српског археолошког друштва*, *Гласник Друштва конзерватора Србије* и *Зборник радова Народног музеја Чачак*. Од 2008. члан је Програмског савета ИС Петница за област археологије. Од 2009. године је кореспондент за Србију и земље региона за *Bulletin AIEMA* (Association internationale pour l'étude de la mosaïque antique), од 2010. кореспондент за Србију за *Apelles*, међународно удружење за проучавање античког зидног сликарства АИРМА (Association internationale pour la peinture murale antique).

Била је члан Научног одбора и Организационог одбора 24. лимес конгреса, Београд-Виминацијум 2.-9. септембар 2018. Била члан Advisory Board-а и Keynote speaker међународне конференције: Imperialism and Identities at the Edges of the Roman World 4, 20-23 September 2018, у организацији Филозофског факултета Београд, Филозофског факултета Нови Сад и ИС Петница. У периоду 2018-2020. учествовала у Националном комитету Србије

за припрему 18. Конгреса хришћанске археологије (Congresso Internazionale di Archeologia Cristiana - CIAC), Београд 2023.

Одржала неколико јавних предавања на тему античке археологије у Србији, истраживања Медијане, античке мозаичке уметности, учествовала у организовању изложби и промоцијама монографија и часописа. Добитник је захвалнице Завичајног музеја Књажевац за допринос и подршку, поводом јубилеја 40 година рада музеја и 35 година истраживања Равне-Тимасум Минус (2015. године).

Учешће и руковођење пројектима

1. 2002-2005 *Урбанизација и трансформација градских центара цивилног, војног и резиденцијалног карактера на простору римских провинција Moesia, Pannonia и Dalmatia*, Министарство за науку и технолошки развој Републике Србије (бр. 1463), руководилац Др Ивана Поповић.
2. 2006-2010 *Урбанизација и трансформација градских центара цивилног, војног и резиденцијалног карактера на простору римских провинција Moesia, Pannonia и Dalmatia*, Министарство за науку и технолошки развој Републике Србије (бр. 147001), руководилац Др Ивана Поповић.
3. 2011-2019 *Романизација, урбанизација и трансформација урбаних центара цивилног, војног и резиденцијалног карактера у римским провинцијама на тлу Србије*, Министарство просвете и науке Републике Србије (бр. 177007), руководилац Др Ивана Поповић.
4. 2012-2016. године руководилац међународног пројекта *Religious, civil and military architecture of the Roman settlements of Antiquity and Late-Antiquity along the eastern limes between the first and fifth century A.D., currently the territory of Serbia and neighbouring areas*, Institute of Archaeology Belgrade and Department of History, Representation and Restoration of Architecture of Sapienza – University Rome, Italy, заједно са проф. др. Пјером Тимболи Спањези (Piero Cimbolli Spagnesi).

5. 2016-2017 коруководилац међународног пројекта „Грађевина са октогоном у Наисусу“ сарадње Археолошког института, Балканолошког института САНУ и Института Озонијус из Бордоа, Француска.

Руковођење археолошким ископавањима

1. Улица Војводе Мишића, Јагодин Мала, Ниш – заштитна истраживања касноантичке некрополе, април-јули 2010, коруководилац Т. Чершков, Завод за заштиту споменика културе, Ниш;
2. Benetton Serbia – објекат 1А, Јагодин Мала, Ниш – заштитна истраживања касноантичке некрополе, јули-октобар 2012, коруководилац Т. Чершков, Завод за заштиту споменика културе;
3. Локалитет Бунавејско, Сушевље/Репиште, о. Владичин Хан – заштитна археолошка истраживања на траси ауто-пута Коридор 10 – крак Е 75, 15.11.-09.12.2014., Археолошки институт;
4. Свети Тројица, Кржинце, о. Владичин Хан – заштитна археолошка истраживања на траси ауто-пута Коридор 10 – крак Е 75, 25.05.- 05.07.2015, Археолошки институт;
5. Кованчина, Мислођин, општина Обреновац – заштитна археолошка истраживања на траси ауто-пута Е 763, деоница 3, Обреновац-Уб, 01.10.-02.11.2015., Археолошки институт.
6. Грађевина са октогоном, Градско поље, Нишка тврђава, Ниш, 29.08-16.09.2016., сондажна истраживања, Археолошки институт, коруководилац В. Петровић, Балканолошки институт САНУ.

Менторски рад и рад у комисијама за оцену предлога теме доктората

1. Марија Јовић МА, докторанд Археолошки институт, Београд – ментор од јуна 2019., дисертација: *Монетарна циркулација у провинцији Приобалној Дакији (Dacia Ripensis) од краја III до средине V века.*
2. Милан Савић МА, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Археологија, одбрана теме докторске дисертације, *Ауксилијарне јединице Горње Мезије у светлу аархеолошких налаза и епиграфских извора 2019*, члан комисије за оцену теме дисертације.
3. Татјана Михаиловић, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Херитологија, одбрана теме докторске дисертације, *Музеализација археолошког наслеђа у музејском окружењу: искуство у Србији у XX и почетком XXI века*, јун 2021., члан комисије за оцену теме дисертације.

Предавања по позиву, међународне и националне школе археологије

1. G. Jeremić, Sahrnjivanje u kasnoj antici u centralnobalkanskim provincijama Rimskog carstva - između paganstva i hrišćanstva, Prolećna škola arheologije 19-24. 03. 2018. *Arheološko nasleđe Podunavlja: između Panonije i Balkana*, Centar za istorijska istraživanja, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Centar za istraživanje Dunavskog regiona (DAReC) Novi Sad, Novi Sad 23.03.2018.
2. G. Jeremić, Late Antiquity world in the whirlwind of changes: the development of Early Christianity in the area of Northern *Illyricum*, Danube School of Cultural Heritage, Novi Sad May 9th – 14th 2019, Danube Area Research Center (DAReC) Novi Sad, The European Danube Academy.

<http://www.darec.org/activities-and-projects-2019-dsch>

<http://www.darec.org/files/2019/Agenda-DSCH-2019.pdf>

3. Г. Јеремић, *Сахрањивање у римско доба на тлу Србије*, Семинар археологије 2, Истраживачка станица Петница, март 2015.
4. Г. Јеремић, *Античко стакло у Србији*, Истраживачка станица Петница, Семинар археологије 2, јун 2017.

V ОЦЕНА КОМИСИЈЕ О НАУЧНОМ ДОПРИНОСУ КАНДИДАТА

Увидом у приложену документацију кандидата, утврдили смо да Др Гордана Јеремић испуњава квантитативне и квалитативне услове за избор у звање научни саветник. Наиме кандидат има 30% више од тражених бодова за ово звање (70) = 102, 3 бодова, а такође има и одговарајућу структуру квантитативних услова: обавезни 1 = 92, 8 бодова (неопходно 54 бодова) и обавезни 2 = 62 (неопходно 40 бодова).

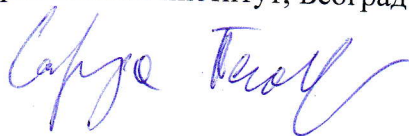
Гордана Јеремић је објавила монографију националног значаја о топографији античког и касноантичког Ниша (*Naissus*), активно је учествовала у научним пројектима и руководила пројектима националног и међународног карактера, деловала је на унапређењу рада младих научника, као члан комисије за одбрану тема докторских теза и учествовала је у организацији научних скупова.

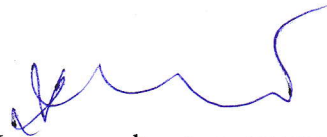
Зато, сматрамо да Др Гордана Јеремић испуњава све услове за избор у звање научни саветник.

У Београду, 14. априла 2022.

Чланови комисије:

Др Софија Петковић, научни саветник
Археолошки институт, Београд

Проф. др Душан Михаиловић, редован професор
Одељење за археологију Филозофског факултета, Београд

Др Миомир Кораћ, научни саветник
Археолошки институт, Београд

